

חינוך לשוני הוראת הספרות בחינוך המיוחד

צוות מדריכות מחוז מרכז

בעקבות מפגשי למידה עם

הגב' רחל גרבר

נובמבר-דצמבר 2012

הוראת הספרות

- **תכנית לימודים חינוך לשוני הישג 6:**

קריאה של יצירות ספרות מתקופות שונות ומסוגות שונות, התייחסות פרשנית להיבטיהן הרגשיים הערכיים, האסתטיים והחברתיים-תרבותיים.

- **במסמך ההתאמות לחינוך המיוחד הישג מס' 3.9 " התנהלות עם ספר והנאה מקריאתו"**

עקרונות להוראת ספרות

- **עקרון הבחירה:** חשיפת התלמידים לטקסטים ספרותיים תוך מתן בחירה לתלמיד (מכבד, תורם לאיכות חייו). ספריה כיתתית/בית ספרית
- **עקרון התשוקה:** הוראת הספרות תוך חיבור לעולמו האישי של התלמיד.
- **עקרון ההנאה:** בהוראת הספרות נשים דגש על הנאה מיצירה ספרותית.
- **עקרון החוויה:** חוויה אסטטית התרומה לזהות האישית, חברתית, תרבותית

איך ללמד טקסט ספרותי ?

- קריאה עצמאית/ הקראת יצירות ספרותיות
- נאפשר לתלמיד להנות מיצירות ספרותיות וניצור עבורו רגע אינטימי למפגש עם ספר
- נעזר באמצעי המחשה, בהמחזה, בשיר ובאיורים
- נבחר טקסטים המכבדים את גיל התלמידים.

איך ללמד טקסט ספרותי ?

- **קריאה משתפת: דיאלוג עם טקסט ספרותי המתבסס על תגובות התלמידים:**
- **תגובת רשמים:** מה אהבת ? מה הרגשת ?
- **תגובת קשרים /חיבורים:** מזכיר לי... , לקשר בין ספרים לבין החיים שלי, אסוציאציה. להכליל, לפרט, להביא דוגמאות, **תהיות לגבי מהות הספר:** שאלות לגבי מה מתרחש בספר.
- **תפקיד המורה** לתיווך-לשמוע את התלמידים ולארגן את הקולות, להכליל ולפרט , לדרוש נימוק? ולהסיק יחד מסקנות.
- ליצור פרפרזה על דברי התלמידים כדי להעלות את דבריהם לרמת חשיבה גבוהה יותר.

איך ללמד טקסט ספרותי ?

- **קריאה מודרכת** - במטרה ללמד לקרוא ספרות
- נחשוף את התלמידים ליצירות ספרותיות שיש קשר ביניהן /מסלול ספרותי:
 - טקסטים ספרותיים המתקשרים לטקסט מקראי,
 - טקסטים המתקשרים לטקסטים ספרותיים אחרים,
 - טקסטים בעלי נושא מרכזי : בעלי חיים, גלריית ילדים, טקסטים של יוצר.
- ניצור קשרים ספרותיים עבור התלמידים בכדי לטפח חשיבה מסדר גבוה.

הזדמנויות למידה

- לתת ביטוי לשיר באופן יצירתי : ציור, לחן
- התייחסות לאיור בטקסט : לדון בקשר שבין האיור לטקסט, ניתן לערוך השוואת איורים לאותו טקסט.
- תיאור הדמויות, הבנת הרעיון המרכזי, הומור
- כתיבה בעקבות במפגש בין היצירות

סוגי שאלות

- שאלות שמאפשרות לתלמיד לבטא את עצמי: "כבוד לכל אחד"
- שאלות שמחברות את התלמיד ליצירה.
- שאלות המאפשרות הבעה אישית: לתת ביטוי לכשרים, עולמות, חוויות ע"י ציור, כתיבה. המחזה (לאפשר בחירה)
- שאלות שיביאו לחשיבה מסדר גבוהה: מה אתה חושב על... מה אהבת ב..., מה אתה לומד ב.. מה הקשר בין שתי דמויות, דורש הסקה, מה אתה מצפה שהדמות..
- שאלות על הדמויות
- שאלות ברמה מפורשת,
- שאלות ברמה משתמעת-מה אנחנו לומדים, מה כתוב בין השורות.
- חלק פרשני שמביא לביקורת.